Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Goio Arbulu Arrieta

Antzuola, Gipuzkoa (1931-1993)

Aurkibidea

Biografia

Kalegoi kalean jaio zen 1931n. Antzuolako kantu eta jolasak biltzeko lanean berak emandako azalpenak oso lagungarriak izan ziren.

Zintak

ANT-018

- **Proiektua**: Antzuolako kantu eta jolasak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Iparragirre, Marijo
- **Data**: 1991-01-01
- **Iraupena**: 90 min
- **Euskarria**: Audio Analog
- **Kodifikatzailea**: Alberdi Bilbao, Itziar
- **Transkribatzailea(k)**: Agirrebeña, Aintzane

ANT-019

- **Proiektua**: Antzuolako ahozko ondarea
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Iparragirre, Marijo

- **Data**:
- **Iraupena**: 68 min
- **Euskarria**: Audio Analog
- **Kodifikatzailea**: Alberdi Bilbao, Itziar

ANT-021

- **Proiektua**: Antzuolako kantu eta jolasak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Iparragirre, Marijo
- **Data**: 1991-01-01
- **Iraupena**: 50 min
- **Euskarria**: Audio Analog
- **Kodifikatzailea**: Alberdi Bilbao, Itziar
- **Transkribatzailea(k)**: Elexpuru, Juan Martin

ANT-022

- **Proiektua**: Antzuolako kantu eta jolasak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Iparragirre, Marijo
- **Data**: 1991-01-01
- **Iraupena**: 90 min
- **Euskarria**: Audio Analog

Pasarteak

1. "Zapateros ambulantes (...) saltzen saltzen.. " kanta ezaguna

- **Erref**: ANT-018/001
- **Iraupena**: 0:01:37. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:01:37
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:
"Zapateros ambulantes (...) saltzen saltzen.. " kanta ezaguna.

Transkripzioa
Zapateros ambulantes
amigos de trabajar
aquí venimos pidiendo
el aumento de jornal.

Niñas bonitas, bellos luceros,
tener amores con los zapateros
porque trabajando en obras finas
buenas [...] habéis de gastar.

Saltzen, saltzen
txakur txiki baten karameluak
"está muy bien"
esaten du konfiteruak.

Cuando vamos a Otxandiano
Santa Maña egunian

tralaralara
tomaremos chocolate
sonbreruaren gaiñian.

Cogiditos de la mano
venimos en buena unión
bilbainitos y bilbainas
que se quieren con amor.

Vivan las canciones de Bilbao
Que viva la alegría
de la juventud la unión
que viva la armonía
[viva] el puente San Antón
y el Arenal
viva las mocitas (bis)
de esta capital.

Viva nuestro gran Bilbao
Y su rico txakolí
Viva la merluza frita
Y el bacalao al pil-pil.

Si queréis saber, yo os lo diré
Cuántos corazones tiene una mujer.

2. "Soy de Santurce" kanta

- **Erref**: ANT-018/002
- **Iraupena**: 0:00:58. **Hasi**: 00:01:37. **Bukatu**: 00:02:35
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:
"Soy de Santurce" kanta.

Transkripzioa
Una, dos, tres,
cuatro, cinco, seis,
siete, ocho, nueve,
nueve y una diez.
Pues suman diez.

Soy de Santurce, bonita aldea
Soy del pueblo que [gana]
en las regatas y en las traineras.

Lara-ran, lararalaran...
de proa a popa.
Lara-ran, lararalaran...
de proa a popa.

Si tu eres el mar

que yo soy la arena
y la mar me lleva (bis).

Si a la pelota [yo] jugara
Y [...] perdiera
Si a la pelota [yo] jugara...

- Oin ahaztu jata...

3. "Levántate Jose.." kanta

- **Erref**: ANT-018/005
- **Iraupena**: 0:01:15. **Hasi**: 00:04:20. **Bukatu**: 00:05:35
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:
"Levántate Jose.." kanta.

Transkripzioa
Levántate, José y enciende la vela
y mira quién anda por la carretera.
Son los angelitos que van [de] carrera.
y llevan a un niño vestido de seda.
¿De quién es ese niño? Es de María.
¿Dónde está María? Hablando con José.
¿Dónde está José? Hablando con San Pedro.
¿Dónde está San Pedro?
Abriendo y cerrando las puertas del cielo. (bis)

- Gure ume-denporia oso berezixe izen zan, e? Gerra-ostia ta...
- Bai.
- Ta hori ze zan, korrua edo kantua?

Tocan a misa, rezan a Dios.
Santa María, madre de Dios.
Arroz con leche, me quiero casar
con una señorita de esta ciudad.
Que sepa coser, que sepa bordar,
Que sepa hacer las camas [de esta...].

- Horixe.

4. Asto-astoka zelan egiten zen

- **Erref**: ANT-018/011
- **Iraupena**: 0:00:30. **Hasi**: 00:11:20. **Bukatu**: 00:11:50
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Umetako jolasak. Asto-astoka zelan egiten zen.

Transkripzioa
- Hori asto-astoka. Gaiñian jarri zera eta pelotiakin [batari bestera] pasatzen. Zian lau edo behian ta lau goixan edo holan.
- Osea, lau makurtuta ta lau zutik?
- Bai, lau zutik. Eta gero botatzen, ezta? Ta jausten jatzunian, ba, behekuak, esto... behekuak hartu bihar zeban pelotia. Ta klaro, "alto!" esaten zebanian, geratu ein bihar ziñan. Ta klaro, noraiño juten ziñan... pelotia gertuan baldin bazeuan ondo, baiña joten baldin [bazotsun, zu...].

5. Kantoeka zelan egiten zen

- **Erref**: ANT-018/012
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:11:50. **Bukatu**: 00:13:00
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Umetako jolasak. Kantoeka zelan egiten zen. Txintxurruska nola egiten zuten; kalderonka jolasten zuten askotan.

Transkripzioa
- Kantoeka. Hori kantoeka zan hori arbolakin, arboletan ta...
- Bai, pelotiakin ibiltzen zan.
- Pelotiakin.
- Hori ze zan, danok alde baten ipiñi ta batek pelotiakin...
- Gu illaran. Gero gehixenien bankuan jartzen giñan. Eta handikan botatzen zeban pelotia, ba, lehelenguari. Harek, ba, hartu harek ta [ahalik eta gehixen]...
- Eskuetan retenidu ez zeban ein biher e...!
- Ez, ez, ez, ez. Pelotan bezela bota bihar ziñuan.
- Eta gero ein bihar ziñuan zuk, bost leku edo ikutzeko baldin bazeukezun bestiak haura pelotia hartu ta hona etorri bittartian, harek ikutu ta zure lekura juaten baziñen, ya pasa eitten ziñuan, baiña bestela, atzera berriz jun bihar ziñan pelotia botatzera. Horixe.
- Oseake, gelditzen zana gelditzen zan pelotia botatzen han...
- Bai, ez bazeban [lehenao urtetzen] hor zera... ba, zuk pelotia eskuekin jo ta bota ta haura billa zoian bittartian, zuk horrek, arbola horrek ikutzeko... [...] baiño lehen hartzen bazeban pelotia [...] ta joten bazinutzen, ba gero zu pelotia botatzen ta haura han.
- Gero kalderonka ta be bai. Guk jolasak holakotxiak, txintxurruska ta kalderonka ta...
- Bai, kalderonka...
- Tortoloska be bai...

6. Gorpuzti Eguna pasa eta gero, "ixatara" jolasten zuten

- **Erref**: ANT-018/019
- **Iraupena**: 0:01:25. **Hasi**: 00:22:55. **Bukatu**: 00:24:20
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Gorpuzti Eguna pasa eta gero, "ixatara" jolasten zuten.

Transkripzioa
- Eta gero, ba, "Corpus Christi" ondorenian ta ixak [eitten giñuzen]. Haura demandak!
- Ze?
- Ixak. Ixak dia bedar luze horrek...
- Ixak badakizu zer dan? Bedar luze horrek uretan [...]
- A! Bai, bai, bai.
- Ba, hori botatzen zan kale guztira.
- Bai, bai, bai. Prozesiñua pasautakuan...
- Gero harek batu ta elizpera eruan. Elizpian barrenian ipiñi eta izeten zan, ba, batzuk juten zien elizian beste aldera eta harek...
- Bi grupo eitten zian.
- Bi grupo. Bai, bi grupo egoten zian orduan be.
- Eta batzuk gordetzen zian ixakin tapau-tapau [eitten] zian. Bat gordetzen zan edo bi be bai. Bi be egonda nao, e! Eta gero beste bat gordetzen zan kanpaia joteko lekuan.
- Baiña gehixao baldin bazian be bai...
- Barruan! Eliz-ataixan! [...] kajan sartuta ta hola. Ta gero bestiak jun harutz ta igarri ein bihar zeben zein zan azpixan zeuena.
- Azpixan zein zeuan...
- A! Eta ze eitten zan? Galderak edo eitten zan?
- Ez! "Fulano, fulano, fulano..." esaten zeben harek. Eta [korrua zeuanetik] ertetzen zeban ta igarritta baldin bazeuan, ba, [bestiari laga]. Ta igartzen ez bazeban, berriz be harek [paga] ein bihar.
- Zelako demandak! Jolin... arrazoia.... Ta arrazoia eukiko zeban, e!
- Ni askotan akordatzen naiz.
- Enee! Gu orduen umiak eta, ezta, ta ez konprendidu, baiña guk harei eitten gontsan destrozua guk hari! Elizia garbitzia [zer dan]... Dana zikintzen gontsan harekin. Eta enee... demanda baten [...]
- Baiña umiak beti ume...
- Bai, baiña...
- Guk, gaiñera, tradiziñua ez dakit noizkua be ya, e...

7. Urte sasoi bakoitzean jolas bereziak egiten ziren

- **Erref**: ANT-018/020
- **Iraupena**: 0:02:00. **Hasi**: 00:24:20. **Bukatu**: 00:26:20
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak
- Aisia » Kultura » Zinema

Laburpena:
Urte sasoi bakoitzean jolas bereziak egiten ziren. Garizuman kalderonka, "ixaka" egiten zen. Neguan antzerkiak eta horrelakoak egiten zituzten. Dirua ateratzen zuten.

Transkripzioa
- Ta, orduan, epoketan, gauza bereziak zeren: garizuman kalderonka ibiltzen zan, eta orduan ixeka eta, bueno, bazeren, hola, gauza bereziak, ezta?
- Eta neguan? Neguan, ba, nola ez genkan ezebe, [...] teatrua eitten zebenian, ba, mutillak edo, ba, bueno, espektakulo puskat ta [...]. Bestela ez giñuan ezer eukitzen...
- Gero, bastante teatro be bai. Bastante teatro be bai ein giñutzen, e? Bastante teatro be bai. Geure kasetan be bai eitten [giñuan]. Ni akordatzen naiz, gu asko eindakuak giñan, e? Hor [karobixan] egoten giñan, bai, zerakin, Juanita Telleria ta [...] ta hor [...], eta [Kontxaneko] horretan, oseake, plazoleta horretan, bueno... zenbat teatro eindakuak...!
- Geuk be bai [...]
- Eta... Bai, baiña guk dirua etaratzen giñuan!
- Ta geuk ez giñualakuan etaratzen, ala?
- E?
- Errifak eta danak [eukitzen] giñutzen ta... [...] guk eitten giñuan negoziua!
- Horko medallak eta horko zerak eta... Etxeko trapu zahar danak batu ta eruan ta...
- [Kaleko andrak] etortzen zian eta [...]
- Eszenarixo dana [...] zakuekin ta.
- Baiña [kaleko andrak] eta danak, e? Etorri... Han? Ta guk eukitzen giñuan zerian, este... teatrua, jantzi ta danak eitten giñan [Kontxaneko]... han almazen bat badao, ba? Han...
- Neu be akordatzen naiz horrekin.
- Han zertu eta hantxe eitten [giñutzen].
- Orduan kreatibidadia [...]!
- Kreatibidadia? Eta guk [...]
- Klaro, besterik ez zeuan eta!
- [...]
- [...], haura zan... haura espektakulua izeten zan, e...
- Horixe! Aber, ze zeuan orduan?
- Lauretan baldin bazeuan teatrua, hiruretarako juten hasitta jentia, lekua hartzera, bestela ez zan lekurik egoten ta!
- Bai, bai, bai.
- Ez zan beste espektakulurik egoten ta!
- Klaro.
- Akordatzen naiz batekin, bazeuan, liburu bat geunkan zerian, eskolan, ta han...
- [Eskolako konturik...]
-... harekin akordauko zara. Eskola ataixan asko eitten [...] e? Ta behin, handik [...] Ta ez dakit, ez naiz akordatzen zein zan! "Hola, Fernandito, que aplicado estás" Ez zara akordatzen [...]? Ta [...] hasi zan [...]. Ze [...]... baiña ezin akordauta nao zein zan! Klaro, ikasi eingo zeban...! Buruz ikasten da, baiña badakizu zenbateraiñoko erderia eukiko giñuan guk orduan ta...

8. Eskola txikian Maria irakaslearekin euskaraz egiten zuten

- **Erref**: ANT-018/021
- **Iraupena**: 0:01:55. **Hasi**: 00:26:20. **Bukatu**: 00:28:15
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Baserriko umeek erdara gutxi. Kaletarrek erdara gehiago zekiten. Eskola txikian Maria irakaslearekin euskaraz. Baserrietako umeak, 5 urterekin jaisten ziren herrira. Nesken artean erdara gehiago.

Transkripzioa
- Eta hori, gaiñera, eskolara juten giñanetik erderaz eitten giñuala, e?
- Bai, bai, bai...
- Klaro, ba!
- Kalekuak-eta, ba, eskola txikira juten zianian. Gu, baserrittik eta, ba, sei urtera arte ez giñen, edo bost urtera arte, kalera etortzen ta [orduntxe], ba, [eskolan...]
- Eskola txikixan Mariakin euskeraz eitten giñuan, e?
- Hori, bai! Bai, ba!
- Kontatzen ta be euskeraz ikasi giñuan.
- Bai, esto...
- Ta gero eukitzen giñuan holako lauki bat, han erdixan holako... [...] berak batuketak [eitten han ipinitta...hor ipiñi batzuk, bestiak...] eta, bueno, [orduko ...] euskeraz horrek ikasi giñutzen.
- Bai, errezuak eta... Bai, horrek erakutsi zoskun euskeraz.
- Bai, horrek bai. Baiña gero ya dotriñia be erderaz, [...]
- ... dan, dan dana erderaz [ibili giñan ta...] Gure aurreratxuaokuak edo zerauak eukiko zeben euskeraz, baiña guk ez, e? Dan, dan, dan, dana erderaz.
- Gure amak-eta dotriñia euskeraz.
- Bai. Horixe!
- Eta harek euskeraz-ta oso ondo [berba] eitten zeban! Guk baiño hobeto!
- Onbre!
- Askoz hobeto, e?
- Bueno, euskeraz zela...
- Harek ohittu zien euskeraz irakurtzen, e!
- Guri gero kontatzen be ahaztu ein jakun, e? [Porke, klaro, sei urtera arte euskeraz]. Eta geure kasetan, ni akordatzen naiz, [Ana Mari...] ta bixok geure kasetan "beinga ta beinga ta beinga" jardutzen giñuala euskeraz.
- Nere amak, behintzat, ondio euskeraz... numeruak [hari] erderaz esan bihar jako.

9. `Belenen sortu zaigu Jainkoa´, gabon-kanta

- **Erref**: ANT-018/023
- **Iraupena**: 0:00:25. **Hasi**: 00:28:50. **Bukatu**: 00:29:15
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Gabon kantak
- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Gabonak

Laburpena:
`Belenen sortu zaigu Jainkoa´, gabon-kanta.

Transkripzioa
Belenen sortu zaigu jainkoa
arratseko gau erdian.
Hotzez dardaraz dago gaixoa
lasto piskaren gaiñean.
bero ahalez bero dezagun
apa emanez musuan.

10. Francoren garaian ikasitako abestia

- **Erref**: ANT-018/024
- **Iraupena**: 0:00:45. **Hasi**: 00:29:15. **Bukatu**: 00:30:00
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:
Francoren garaian ikasitako abestia.

Transkripzioa
Dime si queréis venir,
vamos a la batalla.
Vamos a defender
a nuestra querida España.
Fuera, fuera, protestantes,
fuera de nuestra nación
que queremos ser amantes
de la santa tradición.
Viva dios, que nunca muere,
y su santa religión
y vivan las profesoras
que nos dan la educación.

Viva dios, viva dios.

11. Olinos kondearen erromantzea

- **Erref**: ANT-018/030
- **Iraupena**: 0:02:10. **Hasi**: 00:34:20. **Bukatu**: 00:36:30
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:
Olinos kondearen inguruko gaztelerazko erromantzea abesten dute.

Transkripzioa
Madrugaba el conde Olinos,
mañanita de San Juan,
agarrado a su caballo,
a las orillas del mar. (bis)

Mientras el caballo bebe
canta un hermoso cantar
Las aves que van volando
se paraban a escuchar.

Bebe, mi caballo, bebe,
Dios te me libre del mal:
de los vientos, de la tierra
y de las furias del mar.

Desde las torres más altas
la reina le oyó cantar:
"Mira, hija, cómo canta
la sirenita del mar".

"No es la sirenita, madre,
esta tiene otro cantar.
Es la voz de conde Olinos
que [por mis amores va]".

"Si es la voz de conde Olinos
yo le mandaré matar,
que para casar contigo
necesita sangre real".

"No le mande matar, madre,
No le mande usted matar,
que si a conde Olinos mata
a mí la muerte me da".

Guardias mandaba la reina
a conde Olinos matar
que le maten a lanzadas,
que echen su cuerpo a la mar.

La infantina, con gran pena,
no cesaba de llorarar.
El murió a la medianoche
y ella a los gallos cantar.

- Luzia, e?
- Romanzia. Bai.

12. Mutilek gabonetan kantatzen zuten kopla

- **Erref**: ANT-018/039

- **Iraupena**: 0:00:20. **Hasi**: 00:44:35. **Bukatu**: 00:44:55
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bertsoak
- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Gabonak

Laburpena:
Mutilek gabonetan kantatzen zuten kopla.

Transkripzioa
- Hori, mutillena zala esaten gontsana:

Hogeta laugarrena degu abendua
desio genduena iritxi genduan.
Gabeko hamabiak jo duten orduan
gure salbatzaillea jaio da munduan.

- Baiña hori mutillena zan.
- Eta hori be eskian juteko zan. Eskian juteko, ez?

13. Umetan lagunartean jolasten zuten

- **Erref**: ANT-018/042
- **Iraupena**: 0:02:02. **Hasi**: 00:00:33. **Bukatu**: 00:02:35
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Lagunartea. Umetako jolasak. Ez zegoen gauza handirik, eta ahal zenarekin jolasten zuten. Imajinazio handia.

Transkripzioa
- Nere lagunak [ibiltziari] laga zotsenian be ya pixkat [... zialako], nik [...] kuadrillan ta hola, mutillekin hasitta, [Maribi ta Maritxu] ta honek lehenao zertu zien. Ta gero mutillekin pentsatzen jartzen zaranian, ya kozineketak lagata [...]. Baiña ni akordatzen naiz...
- Ni asko. Asko ibiltzen nitzen ni.
- [...]
- Bai, ta teillak eta platerak...
- Teillak, etxian apurtzen zian ontzixak...
- Ontzixan zatixak eta hantxe. Holaxe.
- Ta koziñia [... zanian], ha zan ya "una cosa grande".
- Bai horixe! Bueno, ez zeuan oingo...
- [...]-eta be, zerak, kartoizkuak. Alfonbrak kartoizkuak.
- [...] Kandela batzuk izeten zien [...]
- [...]
- Imajinaziñua kreatzen giñuan hortara!
- [...] "Galletas [Oliver]" izaten zian ta holako orri batzuk etortzen zian; harek "galletas [Oliver]", aparte ipinitta, holan, teilla haundi baten gailletak muestrarako ta...

- Bai, bai, bai. Ta gero guk [hemen ibiltzen giñun] muñekak, horrek, rekortiak, ez dakizu?
- A! Bai!
- Harek jantzi ta...
- Rekortabliak.
- Bai, rekortable horrek. Bueno, guk udan bazkalostian, [San Juan...] haretxen azpira jun, hartu harek, denpora guztian koziñeketan. Guk zenbat koziñeketa ein giñuan...!
- Guk be asko.
- Eta gero baitta gustatzen jakun, honek, txistiak be, "de hadas", ezta? Ai! Biziauta!
- A, bai! Biziua! Biziua!
- "Cuentos de hadas"...
- Bai, hola, rebista batzuk izeten zien "de hadas" ta dibujua, dana dibujauta ta. Ba, oin komik edo hortaiko... ez dakit, "de hadas"... Harek asko gustatzen jakun. Eta ez zeuan...
- Bai, orduan be ahal zana.
- Ahal zana. Bai. Ez zeuan ostiantzian...
- [...] Peter Pan-en ipuiña [...]. Ni akordatzen naiz, hori liburuori erregalau zostenian, ba, leitzen hasi nitzanian ya, ya katalogau neban negar eitteko liburua ta [gero] negar eraitten zostan eta beti negar eitteko liburuak baztarren baten ezkutauta.

14. Mutilen jolasak

- **Erref**: ANT-018/043
- **Iraupena**: 0:03:00. **Hasi**: 00:02:35. **Bukatu**: 00:05:35
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Txirringeletan jolasean. Mutilen jolasak.

Transkripzioa
- Ta gu baiño zahartxuauak esaten zeben [txirring...] ta Udalatik bueltia eitten zebela aintxintxika.
- Txirringeletia zer zan?
- Osea...
- Txirringeletia zan, ba, aro...
- Aro hori burdiñiakin eruaten zeban...
- Bai. Burdiñia hartu ta gu baiño zahartxuauak esaten zeben erak zeretik bueltia eitten zebela, Udalatik bueltia, aintxintxika.
- Udalatik bueltia, e?
- Bai. Agapito ta Anixeto ta beste...
- [... Barriola] ta horrek... [...] gizona ta horrek Udalatik bueltia.
Anjeliton anaia Felix; haura gaztetxuaua izango zan, baiña horrek asko ibili zian txirringelan.
- Ta hor ze eitten ziñuen, konpetiziñuak edo, aber zeiñek iraun gehixao jausi barik edo...?
- Hori? Ez, ez, ez. Ke ba! Hori beste [...]...
- Bestela...
- Zuk zeukozun esku artian gauza bat ta disfrutau eitten ziñuan harekin. Gaiñera, txirringeletak, nola aukerarik ez zeuan, ba, batzuk inkluso

zeuzken barilla bat; barilla, ba, hamabi bat milimetro [lodiko] diametroko barillia, haura ez dakit nola eukiko zeban, soldiauta edo zela eukitzen zeban... Ba, haura zan [...].
- Beste batzuk, barriz, txapazko barrikia...
- Barrikiari kenduta haura! Baiña horrek oso zatarrak zittuan.
- Harekin be bai. Ni akordatzen nok, Iñazio [Ramirezek] bat euki juan, hortaiko txirringeleta bat ta harek [heredauta] jeukan, bati ez jakixat zenbat denporarako, denpora bat igual pasatzen zanian, -- urtiak zittuan, e?-- gero beste bati, gero beste bati ta ni ez jakixat zazpigarrena edo zortzigarrena zer nitzan tokatzen jatana haura txirringeleta haura eukitzia. Baiña orduan zenbat urte eukiko [najittuan], ba, nik? [Mutiko] txiki-txikixak. Baiña urtetik urtera edo, e?
- Gero, txirringeletak egongo zittuan, hola, [makillarik] gabe.
- Bai, ta arin-ariñak! Harek eittekuak edo saltzen zittuen, ez? Harek [...] enpalme bat eta eukitzen juen...
- Bai.
- Harek ya saldu eitten zittuen...
- Bai.
- Bestiak edo bakoitzak einda edo [...] edo...
- Honek esaten dabena, aber zelako desastria zan hori, zera... Barrikak eukitzen dittu, ba, uhelak esaten jako, barrikak estutzeko. Egurra da barrikia ta harek estutzeko...
- Harek...
- Ez, baiña egurrezkuana ez, e?
- Burdiñezkuana?
- Burdiñezkuana.
- Burdiñezkuana? Bai, e?
- Bai, harek dira, [berdiña] eukitzen juan ta gaiñera aintxintxinka eitteko ona, astun samarra, ta behin belozidadia hartu ezkero, ba... Bai, aguro ibiltzeko bidia.
- Guk behintzat pentsatzen giñuan harekin gehixao korritzen giñula haura barik baiño.
- [...]

15. Mutilen jolasask

- **Erref**: ANT-018/044
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:05:35. **Bukatu**: 00:06:45
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Aisia » Taberna giroa » Jokoak

Laburpena:
Umetako jolasak. Kutxiloka.

Transkripzioa
- Gero, beste bat kutxiloka izeten zan.
- Kutxillua jaurtitzera?
- Kutxillua... Bai. Lurrian, hartu ta lehenengo hasten zan, mangutik heldu ta sartzen, txandauz. Gero, hola ipiñi zabalik eta hola sartzen. Gero, hurrengo, [surretik] be bai, gero burutik. Gero ez dakit zela akabatzen zan; behintzet galtzen geratzen zanak, makilatxo bat eitten zan ta lurrian sartzen zan ta beste danak haura kutxilluakin jo ta azkenian, lurrian

ezkutatzen ebenian sartzen zan haura. Ta gero galtzailliak haura hortzekin etara bihar.
- Ahuakin etara... Bai.
- Hortzekin etara. Zopa-jatia.
- Eta zenbat golpe emoten zian?
- Zenbat lagun zian, bakoitzak bat. Bat.
- A! Bakoitzak...
- Danak ez zeben azertauko. Azertatzen zebanak [...]...
- [Batzutan] zihero ezkutauta igual lurrian geratzen zan ta han hortzekin...
- Hortzekin...
- Zopa-jatia...
- Zopa-jatia uste dot esaten jakola horri.
- "A cuchillos"? edo kutxilloka, ez?
- Kutxilloka.
- Kutxilloka.

16. Umetako jolasak

- **Erref**: ANT-018/045
- **Iraupena**: 0:01:35. **Hasi**: 00:06:45. **Bukatu**: 00:08:20
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Umetako jolasak. Saltoka (bata makurtu eta lagunak salto). Lehendabizi salto egiten zuena makurtu eta besteak egiten zion salto. Kate baten antzera.

Transkripzioa
- Gero, orduen, baitta zerien be, kalien igual behetik gora illaran jarri danok eta primera saltoka, alkarri saltoka.
- A! Hola, makurtuta?
- Hola, makurtu...
- Igual batzuk, holaxe, zutik-zutik jarri ta daneri salto eiñez, gero norbera [jarrittez]...
- Ta izena primera saltoka esaten gendun.
- A primeras?
- Primera saltoka.
- Primera saltoka.
- Primera saltoka. Zeatik zan hori? Ez dakat idearik be...
- Lehenengo salto eitten zebana han aurrian jartzen [zalako]. Beti salto [...]
- Segi eitten zeban, segi [...]...
- Oseake, igual hasten zan behetik eta...
- Ez, ez, ez.
- Edo lehenen...
- [...] Lau lagun dia, ezta? Ba, hori jartzen da lehenengo, beste danak salto eitten [jaue] hari, baiña, klaro, nik lehenengo salto ein dot ta ni geratzen naiz han. Honek itxoitzen dau beste bixak salto ein arte. Laugarrenak [...] hirugarrena salto ein dabenian, berau hasten zan "taka-taka-taka" pasatzen ta katae bat. Saltau ta ipiñi, saltau ta ipiñi, katae bat. Bueno, ordurako dibersiño interesantia [...], eztok?
- Bueno, oso politta. [Gustau hori...]
- Ginasia [...]...
- [...]

- Ta honek esaten dabena, ba, lehelengo makurtuta bai, baiña azkenian, ba, gainbehera baldin bazan, ba, hauxe buruau piskat zertu hamen asientua lepuan eskuak ipintzeko ta goittik behera... Haura behetik gora nekezaua zan haura pasatzia...
- [...] makurtuta [...]
- [...]
- Haura muturreko ona hartzeko modukua.
- [...zabitzenian apurua] zertzen baldin badozu, ba... Bai, bai. Mutikotan danerakuak.
- Bai, mutikuak, [gaiñera], beti mutiko.

17. Umetako jolasak

- **Erref**: ANT-018/046
- **Iraupena**: 0:01:55. **Hasi**: 00:08:20. **Bukatu**: 00:10:15
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Umetako jolasak. Txorro-morroka.

Transkripzioa
- Gero, beste bat antzekua zan txorro-morroka.
- A! Txorro-morro. Bai. Hortan neu be ibilitta nao. Ze zan, dana kuadrillia ipiñi baten...
- Bai. Bi ekipo [...]
- Bi ekipo.
- Eta gaiñera salto ein.
- Salto ein ta laga holan pusketa bat [...bezela], haura zela [behia jo...] bou!
- Haren [gaindik] hiru bat-lau, haren parian, [jausten gaiñian].
- [Horrek ze ein...], jo-ta [...]?
- Gero bihetza.
- Han aurrekuak azertau ein bihar ze bihetz emoten [jaon].
- Batzuk salto haundixa ta...
- Bai, salto. Pentsaik, ba, [bat] gaiñian zeuanak haren gaiñian ipini eskuak eta aurrera juaten zuan ta! Hori...
- Bai, ahal baldin bazan aurreraiño...
- Hiru bat edo, ez dok?
- E?
- Hiru bat edo...
- Lagunak?
- Bai.
- Lagunak gehixao.
- Bai, e?
- Ni akordatzen nok eskolan...
- Batzutan gehixao.
- ... kalefaziñorik-eta ez zeuan, behian zera [...]
- ...[lau lagunek], hola, lurrian ta lau salto eitten.
- Bai, e?
- Bai, bai, bai.
- Eskolan ametitzen zoskuen, [nik hori goguan jaukat], eskolan bertan, handikaldeko pizarra aldien nola ibiltzen giñan. Ta izengo zuan, ba,

errekreora kanpora ertetzeko girorik ez zuan igual izengo ta...
- Orduan ez zeuan kalefaziñorik eta han eskuak berotzeko... urten ta pasilluan hola igual. Zeoze dibujua edo eskribitzeko ezin eskribidu ta...
- Bai, bihetz-muturrak zurittuta ta... odola pixket...
- [...] Txorro zer zuan? Txorro, morro, piko, kallo, ke. Eta batzuk [...], eztok?
- Bai ba! [...] Komeni zuan zapalduta edo mehetuta edo...engaiñatzia komeni zuan! Engaiñatzia!
- Bai, ahal danik fiñen... Bai, eta behekuak jausten bazian, atzera buelta.
- Baitta. Fuera, berriz. Ta azertatzen ez bazeban be bai.
- Azertatzen ez bazeban be bai.
- Ta, orduan, horreaittik izeten zan, ba, atzetik baten batek bihetz raron bat baldin bazeukan, ba haura zela-hala tiratu ta haura emon. Txikixa, txikixa lodittu, engaiñau daixen. Ta bestiak mehetu edo puntia emon edo...

18. Umetako jolasak

- **Erref**: ANT-018/047
- **Iraupena**: 0:01:15. **Hasi**: 00:10:15. **Bukatu**: 00:11:30
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak

Laburpena:
Kalderonka. Garizuman egiten zen jolasa. Pote-poteka zelan egiten zen. Marroka.

Transkripzioa
- Galderonka ta eitten ziñuen zuek?
- Bai.
- Baitta, galderonka be bai. Hori garizuman.
- Garizuman.
- Garizuman kalderonka.
- Ta pote-poteka be bai.
- Pote-poteka be bai. Haura be hor udazken aldera-edo ez zuan izaten, garizuma inguruan edo... pote-poteka.
- [...]
- Ta marroka be bai.
- Bai.
- Pote-poteka ze eitten ziñuen, potiari ostikadia jo edo gorde?
- Ez, bota eitten zan.
- Bota eitten zan?
- [...zan]. Han lagatzen zan potia, haura batek hartu ta urriñera botatzen zeban.
- Eskuakin bota.
- Eskuakin urriñera bota. Haura billa, bat, etortzen zanian billa, haren billa, beste danak gorde eitten zien. Ta gero billau ein bihar.
- A! Ta potia bota zebanak billau ein bihar zittuan gero bestiak?
- Bai, billau ein bihar zittuan.
- Kontau eitten zuan, eztok? Hamar arte edo... edo ez zuan kontatzen?
- Ez, potia zenbateraiño botatzen zan.
- Potia noraiño botatzen zan.
- [Zirkulora] ekarri. Hemendik bota harutz, hona etorri ta gero haura hasten zuan billa. Nun gorde... gorde eitten zuan bittartian [...]. Eta billa, beste

baten billa dabillen bittartian beste batek jun ta bota ezkero ostikuaz pote haura, atzera berriz [...].
- Zapoka bezela, antzera.

19. Umetako jolasak

- **Erref**: ANT-018/048
- **Iraupena**: 0:01:50. **Hasi**: 00:11:30. **Bukatu**: 00:13:20
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Pelotan jolasten zutenen artean diferentzia handia zegoenean, edo desafio moduan baita, hankapetik jolasten zuen batek. Fueraka.

Transkripzioa
- Bueno, nik hamen beste bat, ba, oin aspaldian entzuten ez dana behintzat, ba, pelotan, hankapez. Osea, pelotan, diferentzia haundixa zeuanian bateandik bestera, ba, batek igual hankape jokatzen zeban. Ta hankape hori zan hemendik; hankia jaso ta...
- A! Hankia jaso ta...
- Eskua hanka horren azpittik jo bihar ziñuan.
- Golpe bakoitzian?
- Bai, bai, golpe bakoitzian. Baiña hori, klaro, izeten zan diferentzia haundixa zeuanian pelotari batetik bestera edo igual izeten zan desafixua bixak hankapetik. Batak albidade espeziala baldin bazeukan eta bestela bestia gehixao baldin bazan, ba, bueno, hola probatzen zan. Hori bazeuan behintzat...
- Hankapen, ez?
- Baitta batzuk eskuak lotuta be bai.
- Bai, hori be bai.
- Diferenzia haundixa zeuanian, bi normal igual ta beste bi eskuak lotuta. Goma batekin lotu ta bixak alde batera, bestera bixak batera ibili bihar.
- Ta gero pelotan nik hamen illaran apuntauta dauzkat, ba, fueraka beste bat. Oin zela esaten jotsek oin?
- [Atxiketan] esaten jakuan horri.
- Ez, ez, [atxiketan] aparte zuan, dirua jokatzen zuan, hori aparte zuan. Oin barruka esaten jotsek. Bai. "Barru" esaten juek oin.
- Iguala da, [atxiketan] segi eitten zuan. Hik tantua galtzen [bahuan], pagau ta...
- Hori bai.
- ... barruan geratzen hintzan.
- Gu, behintzat, [atxiketa zaliak]...
- Fueraka zuan, galtzen zebanak...
- Bai, danak akabau arte, danak kanpora erten arte...
- Ondio Elusun ta be eitten juek ondio hori.
- Bai, oin barruka esaten jotsek, barruka. Akabatzen danian, "barru!" ta danak juaten dittuk barrura.
- Ya, ya...
- Ta guk fueraka esaten gontsan.
- Guk fueraka esaten gontsan.
- Ta atxiketara izengo zuan antze-antzera, baiña, klaro, hik kanpora erten biharrian, ordainddu ipintzen zan zera ta...

- Erten biharrian, segi jokatzen. Ordainddu txikixa; tanto galtzen zebanak eitten zebanari txakur txikixa.

20. Urte-sasoiaren arabera jolas desberdinak

- **Erref**: ANT-018/049
- **Iraupena**: 0:02:15. **Hasi**: 00:13:20. **Bukatu**: 00:15:35
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak

Laburpena:
Umetako jolasak. Tronpetan egiten zuten. Urte-sasoiaren arabera jolas desberdinak. Tronpekin zelan jolasten zuten.

Transkripzioa
- Tronpak, tronpetan. Hor...
- Tronpekin?
- Bai. Ez dakit ze epoka izeten zan. Eske honek gauza honek ertetzen zeben automatiko.
- Baiña egoten zian sasoe batzuk; por ejenplo, galderonka garizuman, eta bere epokia eukitzen zeben, ez?
- Nik ez dakit zenek, oin zera esaten jakok, propagandian bidez ta ipintzen juek jentia, eztok, hartan ta bestian. Ta orduan automatikamente hasten zan. Ez dakit nik...
- Garizuman zera eitten zan...
- Kalderonka eitten zan.
- Kalderonka.
- Ta tronpetan noiz izeten zuan, ba? Zeatik, epoka bat izeten zuan ta gero atzera urte guztian ez giñuztan ibiliko. Hori bai, [...anian], han egongo zian eskaparatian ipinitta, e?
- [...] Eloin aittak berak ein be bai.
- Eloin aittak? Berak [...]
- Ein berak, e?
- Harek hobiak. [...]
- Harek "de artesanía".
- Eta zela eitten ziñuen, hola, korruan ipiñi ta batek bota ta bestiak haura etaratzera edo...?
- Bueno, bai.
- Hori bai.
- Desafixoka. Holan ipinitta, holan izeten zan, bai. Han [ipintzen zienak] tronpa txarrauak izeten zittuen, ez? Harek gero jo ta etaratzeko [...]. Ta gero harek, hola, "como trofeo" eukitzen zittuen.
- Lehelengo han, zera, jokua hasiko zan, ikusteko behintzat, zirkulo bat-edo ein, ba, metro erdikua edo, hasi danak txandan botatzen, baiña, klaro, puntiak han jo bihar zeban. Bota, puntiak han jo, zirkulu horren barruan, eta gero zera, azkenengo zerari zela esaten jakuan? Jaustera juaten zan haura? Izen bat baeukan harek...
- Haura [zirkulotik kanpo...]
- Erten egin bihar zan. Haura "tirriii" fallau ta bertan geratzen baldin bazan, han preso ya han geratzen zan. Gero, botatzerakuan, haura barruan jote ez baziñuan, ta gero harek laga ta gero harek etaratzen ibiltzen zan.
- Bai, ibili biharko zan [...urtetzen zanian salidia]...

- Salidia? Salidia izengo zan?
- Bai.
- Salidia igual izengo zuan [...].
- Salida haura [...]
- Segun zelako tripia [zeukan gero...]
- Joe, [Tolosakuak] onak izaten zittuan hortarako. Gero astunak be bai, ta...
- Harek torno txikin bat eukiko juan hor...

21. Gorpuzti eguneko jolasak

- **Erref**: ANT-018/050
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 00:15:35. **Bukatu**: 00:16:40
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak

Laburpena:
Gorpuzti egunean, "ixakin" jolasten zuten.

Transkripzioa
- Bueno, gero hau... Neri beste batzuk akordau erain zosten, baiña Gorputz egunian, ixekin zerak... Hori akordatzen naiz, [...] nola eitten giñuan, bedarra batu lehelengo eta han, ez dakit nik, bat sartzen zan, behintzat, han azpixan ta bestiak ezkutuan. Ta gero, klaro, kuadrillan antz emon bihar zein zan. Honek, Jose Luisek-eta jardun osten esaten, erok, behintzat, zerian, Gorputz egunian, ixakin pillak ein ta hori joku zera izaten zala. Oso...
- Horrek zuen andriak. Esan zosten hori, ixekin. Nik zer zanik be ez nekixen ixak.
- [...ko] plazan hori, eztok? Hori...
- Plazan ta edozein lekutan!
- Bueno, batu eitten juen. Prozesiñoko zerian...
- [...]
- Harekin jolasa, desdeluego, egun horretan nik goguan daukatena dok, jeneralian, jantzi zurixa-eta, zapatillak be zurixak, harek dana berde-berde einda etxera juten ziala. Dibersiñua. Aukera ona izaten zuan, ba, saltoka ta haren gaiñian ibiltzeko.

22. Baserriko jolas ezagun bat

- **Erref**: ANT-018/051
- **Iraupena**: 0:02:10. **Hasi**: 00:16:40. **Bukatu**: 00:18:50
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Ume kantak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Umetako jolasak. Kukurrukuka. Baserrian, gurdiarekin egiten zen jolasa. Bat partikaren puntan jartzen zen eta atzeko ezpatan jarrita zegoenak gora eta behera erabiltzen zuen. Jolas honek kanta bat ere izaten zuen.

Transkripzioa
- Bueno, gero beste hau ez dakit iñok kontau dotsun: kukurrukuka. [... be] akordatzen dala esaten jok. Kaletarrak ez jakixat; hori, basarrixan, burdixa... Burdixak badakik nola partikia eukitzen daben, eztok? Eta gero, bi ezpata eukitzen dittu: aurrekua eta atzekua. Burdi korrientia, e? Orduan, atzeko ezpatan jarri gu, mutikuok, mutiko kuadrilla bat, desnibela zertzeko moduan, ta mutiko bat jarri partika puntan. Partika puntan harek... uhela [hola... eukitzen zeban], lerakua bezela. Heldu hari ta jarri han, ta salto ein gora --bestian inpulsuakin gora jasotzen juan--, ta kantua hortara izeten zuan. Lehenenguan: "Kukurruku", han puntan zeuanak, partika puntan zeuanak, eztok? Ta bestiak, atzeko danak, kantatzen juen: "ze bihozu?". Ta atzera berriz gora eiñaz, "Olatia". "Zenendako?", atzekuak. Ta gero bestiak: "Abadiandako". "Abadia zetako?", "Mezia emoteko", " Mezia zetako?", "Zerura juateko!" "Zerua zetako", ta "Pastelak eta gozua jateko!". Oso... Ta nik ahaztuta neukan hori. Hi be akordatzen haiz, eztok?
- Bai, bai.
- [...]
- Bueno, han dibertitzan giñan gu. Joe, ba, dibertidu, baiña ondo, e! Klaro, pasatzen dana, kuadrilla dezentia bihar zan, burdixa libre ta...
- Bai, ta gero atzian kuadrilla haundixa jartzen baldin bazan, ta haura ihartu [samarrekoren bat jasotzen] baldin bazan, goittik behera komerixia [ederki].
- Saltua. Bai.
- Behin [...] joten bazeban goixa, goixan joten zeban saltuakin goittik behera.
- Bai, ta iñoiz jarein be bai hazañia eittiarren atzekuak. [...]. Lehenagoko Lapatza zaharrana ez dakik? [Akelaneko] aurrian emon zerari, bolketiari, ta... [Akelaneko] aurrian, Tellerianeko inguruan edo gorago, bolketiari emon Urretxutik, ferixatik, jentia dakarrela, ta "rrast!" --beti holakua izen bihar, ba, semian [...] antzekua edo-- ta "rrast!" ta basarrittar danak [... atzaparketan] azkenian.

23. Intxaurrekin egiten ziren jolasak

- **Erref**: ANT-018/052
- **Iraupena**: 0:03:15. **Hasi**: 00:18:50. **Bukatu**: 00:22:05
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Intxaurrekin egiten ziren jolasak: Potxo-potxoka; kontra-kontralari... Zelan jolasten zuten.

Transkripzioa
- Bueno, beste bat, ba, intxaurrena. Hori, ba... bere garaia jakiñekua da. Potxo-potxoka bat behintzat.
- Kontra-kontralari be bai.
- Hori dok. Kontra-kontralari [...]. Kontra-kontralari... Bueno, potxu-potxuka izeten zan, potxua beti esaten jakon... Horrek, jeneralian, eindda egoten zien. Elizpian be mordua zian, oso polittak geiñera! Ta hara bota, ta gero, botatzen ez zebanak, lehelengo sartzen ez zanak, ba, bihetzakin zertu ta...
- Oin, ona zana zuan "madria". "Madria" zuan...

- Sakia eitten ez zebana.
- Intxaur potolo hauek. Potoluena edo senduena edo...
- Motelena edo... Ez dakit.
- Ez, ez. Harek zeoze zeukan edo barruan...
- Beran klasia edo zeukan mamiñagatik edo...
- Edo bestela, salto [eitten...]
- ...holan, goittik behera jarein ta "plak". Haura "madria".
- Haura kasta fiñekua.
- [...]
- Apurtzen errezaua [...]
- Baiña [...] madria [...], enkanbio, horrek beste horrek saltariñauak. [...]
- Honek biribillauak edo zittuan "madre" hauek.
- E?
- Biribillauak edo zirala, eztok?
- Honek esan dabena, haunditxuauak izaten zian, behintzat.
- "Madriak"... Bai, eske neri esan zosten, bueno, potxo-potxoka ez, krinketian edo, hola, ipini intxaurrak illeran...
- Bai, bai, bai.
- ... ta gero madriekin...
- [...]
- Bai, madria... "tartakañua" esaten zotsen beste... Batzuk "tartakañua"...
- "Tartakañua", bai, saltariña.
- ... eta "madria". Eta madriekin jotera...
- Ba, madria zan, ba, bat pelotia balitz bezela ta bestia burdiñia balitz bezela. Haura ez zan apurtzen. Haura bueltaka juaten zan geldi-geldi, lurran rasian. Ta horrek eukitzen zeban inportanzia haundixa. Ta kontra-kontralarika, berriz, ba, hemen agertzen zian bihurrixenak ta iñundik [...] ez zian apurtzen. Ta gero...
- [...]
- ... behintzat [...] intxaur [espezialekin zeozer]. Ta gero jokua eitten zan, ta klaro, nik uste dot neuria ona neukala, ustez, neuria. Ta beste batekin, apurtzen zanak bestia jan eitten zeban. Ta gero, nahi zebanak jokatu harekin... [ta beti] egoten zian.
- Gogorrena zeukanak [bestia...]
- Esku-bittartian hartu bi intxaur: bat zuria ta bestia neria. Hartu hola eta "tak!", bat apurtzen zan, makalena apurtzen zan. Haura zuria baldin bazan, nik haura jan ta nahi zebanak...Besten bat baldin badaukazu edo besten batek baldin badauka, "Benga, ekarri hona!". Ta hurrenguan neria apurtuko zan. Orduan harendako. Hola irauten zeban. Baiña batzuk zian --ba, nik ez dakit-- zimel-zimelak, ze eukitzen zan... Normalmente txikixa, e! Txiki samarra. Baiña klasiak zeren: "madria" lehen esan douna, hori zeuan beste klase bat azal gogorrekua, itxuria. Bai. Azal gogorrekua ta eukiko juan bere egituria eukiko juan ta...
- Hortan basarrittarrak gehixao zittuan, eztok?
- Bueno, basarrittarrak aukeria eukitzen juen.
- Aukeria. Intxaurrak...
- [...]
- Bai, mutikuak haura apurtzeko... Bueno, [mutil...] apurtu ezin bazan, gero...
- Ta segun ze posiziñotan hartzen [zan be bai]...
- Hori ya...
- Bai, baiña harek e...
- Hor trukua [...] bata parte debillian ta norberana gogorrakin ipini ta horrek...
- Bai, baiña prohibiduta jeuan unixua ipintzia. Unixua ezin jeikian ipini, e! Bizkarra bihar juan.

- Ez, ez, bizkarra. Baiña...
- Bai, bestia albora begira bazeon ba...

24. Kantoeka zelan jolasten zuten

- **Erref**: ANT-018/053
- **Iraupena**: 0:01:55. **Hasi**: 00:22:05. **Bukatu**: 00:24:00
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Kantoeka. Jolasa oso ondo azaltzen dute.

Transkripzioa
- Kantoeka. Hori [... esan jostanan]. Jarri illaran dozenerdi bat lagun, batek bota pelotia, jo eskuakin...
- Jo ta gero aidian hartu bihar hori. Grupoka. Eitten dozu grupo bat illaran danak jartzen zianak eta beste [...]-
- Hori eskolan.
- Eskola patixuan asko! Oso dibersiño...
- Gero [...]
- Ba, [ein deigun kontu] rektangulo bat-edo dala, ezta? Rektangulo bat edo kuadraua igual. [Kuadro] baten, alde baten jartzen zian, ba, zortzi-zortziri edo sei-seiri edo, sei mutiko han. Ta hemen beste sei mutiko. Pelota putzezkua jeneralian. Batek... jartzen zan, hola, pare bat metrora edo, ta lehelengo, sei haretako lehelengo zeuanai botatzen otsan pelotia eskura. Ta ondo bota bihar otsan, e? Joten zeban eskuakin ta jaurtitzen zeban. Beste bost horrek, han zaintzen [eren] kontrarixo bost horrek aidian hartu ezindako lekura. Ta bittarte horretan, egoten ziran markauta sei bat kantoe --kantoia esaten zan--, sei bat punto ta antxintxika "taka-taka-taka" punto haretatik. Ta puntuan geratu ein zeikian, baiña bestiak eskuakin hartu ta joten baziñutzen, ba, ya talde harek galdu eitten zeban. Punto batetik bestera pasatzen jotzen baziñutzen, ya talde harek galdu eitten zeban. Orduan, aldatu eitten zan: talde haura jartzen zan illaran, irabaztaille bezela, ta bestia hartzaille bezela. Kantoeka esaten jakon horri, kantoeka.
- Eta puntu danak ikutu ezkio eta, ba... gero ze zan?
- E?
- Puntu danak ikutu eta bere lekura pasau ezkero, segi eitten zan, ez?
- [...]
-E?
- Beisball-an estilora edo...
- Beisball edo bai... Hortaiko zer batekin jo ta hola botatzen [...]...
- Bai. Beisball edo eztok hori?
- Bai, beisball.
- Holako zeoze antzerakua, bai, behintzat.
- Harek be, behintzat, joten dabenian, aintxitxika hasten dittuk eskiña batetik bestera.
- Bai, horren antzerakua da. Ba, hortik igual etorriko dok hori! Baiña, klaro, guk erreminttarik nola ez geunkan, ta lekurik be ez, ba eskuakin. Ta gu ondo dibertitzen giñan.
- Maristan batek igual...
- Larri ibili!
- Bai, bai, hori maristan batek erakutsi [...].
- Bai, baleike.

25. Gerra ostean ezaguna egin zen jolasa

- **Erref**: ANT-018/054
- **Iraupena**: 0:02:15. **Hasi**: 00:24:00. **Bukatu**: 00:26:15
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Gerra osteko jolas bat. Helburua, pilotarekin kontrako taldekoa jotzea.

Transkripzioa
- [... paria]. Hau ez dakigu zan gerrian konzekuenzia edo zer, guk, behintzat, guretako jolas nazionala bezela zan hori zerian, eskolan. Eta zan, hor be bi talde jarri. Bi talde, ba, gerria, e? Guk inkluso [ipini...] --ta hori danok ezautuko ziñuen-- [Anbun] batalloia esaten jakon. Anbu hori zan Joxe Migel. Ta nik ez dakit nundik etara zan, berak etara zeban batalloia. Bera batalloian, ta zeuzkan kuadrilla bat... [ez kuadrilla, onenena ta be ez], bat zeukan oso ona, ta zan bere lehengusua, San Pioneko Joxe, Joxe ["Arin"] esaten gontsan. Orduan, izeten zan, pelota batekin, pelotia bastante min emoten zebana ondo jo ezkero. Ta batez be honek, Joxe ["Arin"]; zan ume desarrollaua. Desarrollaua [izango zan biharabada], baiña indar bat, hola, "fuera en serie" zeukana. Ta harek hartzen... Jo be ez dakit sekula iñor jo zeban... Bai, batenbaten bai, eztok? Zera jo juan... Bai, bai, bai. Anekdotia zerana dok... [Alusko] Florentino. Harek, berriz, eitten zeban, hola, salto eitten zeban eta zapua bezela geratzen zan. Ta oso zailla izeten zan. Klaro, beti mobimentuan nola [zan], salto [...] goittik bera ez dozu harrapatzen. Baiña baten jo zeban zerian, ipurgaiñian, ta uste dot teillaturaiño juan zala.
- Pelotia...
- Bueno, taillatura ez zan juan, baiña taillatuperaiño, e! Horrek orman joten zebanian, paretan joten zebanian, emoten zeban bonbia [... zala]: "buuu!". Baiña horrek zeukan beste umien aldian, ba, nik ez dakit ze belozidade [erungo zeban harek]!
- [...]
- Eta ze zan pelotia...
- Gerria. Zan gerria. Pelotia hartu ta kontrarixua hil. Gertuan baldin bazeuan, urrin baldin bazeuan, ba, onduena gertuan zeuanari.
- Jotia...
- Hari ahal dan haundixena emotia.
- Eta hartzen zebanak bota [ein bihar zeban]?
- Bota. Hartzen zebanak hartu ta bota. Ta gu, ba, klaro, hamar lagun alde batetik ta hamar bestetik. Baiña horrek ez dakit ze afan hartu zeben, [Anbun] batalloi horrek, ba, horrek beti ziran hamabin bat edo zortzi edo nik ez dakit zenbat izango zian, beste danen kontra. Baiña klaro, han zeuan Joxe hori, ta horrekin... joe! Jende guztia... hareandik urrin, behintzat! Oin, zorionez horixe zeuan, sekula ez zeban azertatzen.
- Kontuz horrekin, kortxua dauka barruan. Lardio bat egin dot neuk...
- Ta hori, nik uste dot, joku hori, ba...
- Kontuz, e! Beittu neri ze pasau jaten eta.
- ... gerrian ondorengo zera izengo zala. Hola, burruka bezelako zera zan, behintzat.

26. Hanka-topeka

- **Erref**: ANT-018/055
- **Iraupena**: 0:01:35. **Hasi**: 00:26:15. **Bukatu**: 00:27:50
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Umetako jolasak. Hanka-topeka.

Transkripzioa
- Hau, beste bat... zuek ez [jakixat...], lehen Enrikeri jardun jotsat esaten: hanka-topeka. Parejatan izeten zan. Hankia jaso eta zenek bestiari golpe haundixaua emon. Nik hau, goguan geratu jatan...
- Neri be, esan dozunian, goguan [...]
- Bai. Goguan, zeatik honek, eskolatik ertenda, guk baiño haundixauak zittuan Valentin ta, [zeran epokakua, ...neko] Antonio [basarrixan] ezkonduta dao ba? Horrekin. Hortxe, oin [polleruaneko] ta zerori dagon lekuan badakizue nola zeuan zer bat, istura bat jeuan ta gero ortuak jeestan. Hasi Udalakuak eta mordua, errekara bittartian, mordua jeestan. Hor jeuan istura bat, ta istura horrek, itxuria, arantzadunak-eta jaukan isturia. Kustiñua, behintzat, honek, Valentiñek, jo ta golpe dezentia emon edo "lo que sea", ekilibriua galdu edo, hara jausi, behintzat. Han sekulako ebaixa ein juan betonduan. Ta harekin zelako folloiak-eta euki zittuen ta horixe goguan jaukat. Ta hori, guk geuk, ez jakixat, asko ez giñuan biharbada praktikauko hori.
- [...] ikusi gehixao.
- E?
- Ikusi gehixao.
- Zaharrauak eingo juen ta... Bai. Hanka-topeka. O sea, adarixak balira, baiña hanka batekin. Ez dakit nik, bakutxak berak abilidade gehixao zeukan... ezkerra edo eskumia, abilidade gehixao zeukan hankia.
- Ta hankiakin joten zan?
- Bai, bai, bai."Tak!" Hartu ta... Inddarra hartu "o lo que sea!" ta... Hanka azpixakin, e! Hanka azpixak ipini zerian, parian, ta hola, eskuakin joko balitz bezela.
- Ginasia be bastante [bihar].
- Bai, bai. Joe... Hanka baten eta hola...
- Bai. Alturan-ta, jeneralian, berdiñak izengo zittuan bixak, baiña, ba, hankia zera ipini heuk, bertikal ipini bihar.
- Horreatik, ba...

27. Mutilen jolasak

- **Erref**: ANT-018/056
- **Iraupena**: 0:01:20. **Hasi**: 00:27:50. **Bukatu**: 00:29:10
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Aisia » Taberna giroa » Jokoak

Laburpena:
Umetako jolasak. Harrika; tira-gomarekin; ondarekin; boletan. Bolatokiak sekulako harrera ona izan zuen.

Transkripzioa
- Bueno, gero harrika, tiragomiakin, ondiakin... Horrek...
- Horrek berrixak be badittuk, [Migel].
- E?
- Oin be...
- Bai, oin be eitten dittuk. Gero beste bat, ba, ointxe, oin ipini dan... boletan. Hori, zera, joku... Hori puskat nausitxuao ein ta gero, baiña bolatokixak sekulako azeptaziñua euki zeban hamen epoka baten. Illundu

arte egoten zan. Illundu ta be artian "Azkena" ta "Azkena"...
- [...]
- A, bai, e?
- [...]
- Eta nun zeuan, ba, bolatokixa lehen?
- Bolatokixa oso edarra [Pepetxingo] parian, honek, [Pepe txiki] parian. Ointxe hor harmaillak badare, ba? Harmailla horrek baiño puska-puskat eliza alderatxuao akabatzen zan. Baiña bolatokixa, baiña, hamen inguruen ez zeuan bezelakua, e! Dana zerakin eindda, [egur baltza]. Bolia botatzen zan lekuan, hola, enkatxaua edo zela esaten jakok horri?
- Bai, zera, losekin einddako zera atzekaldian.
- Bai, bai. Bestia? Ohola zeukan aldian, hola, enkatxaua... Ze esaten jakon horri?
- Bai, enkatxaua. Bai, harri zera...
- Harrixak [...], baiña oso elegante ipinitta, e! Zan, gaiñera... bederatzi birloko zera zeuan, harlanduakin einddako kuadrau bat. Bukaeran hori, e!
- Ohola be luze-luzia...
- Ohola be ikaragarrixa, bai.

28. Lagunarteko jolasak

- **Erref**: ANT-018/057
- **Iraupena**: 0:03:25. **Hasi**: 00:29:10. **Bukatu**: 00:32:35
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Bi talderen artean egiten zen jolasa.

Transkripzioa
- Hamen beste joku bat ez giñuan, [Maximo], eitten zerian, maristetan. Hola, launa edo jarri alde baten, beste launa ta batek antxitxika erten...
- [Marraketan].
- [Marraketan]? Haura oso politta izeten zuan.
- Pañeluakin?
- Ez, ez, ez. Bat bestela.
- Beste bat dok hori.
- [...]
- Grupo bat hamen jartzen zuan ta bestekaldien beste bat. Eta, orduan, hor ein bihar izeten zana zuan hamenguak ikutu bage, hamengua hona sartzia izeten zuan [hiru juego], zeatik gero hamenguak eukan bentajia atzekaldetik jun ta kontrarixo haura harrapau biher [jeben] harek. Osea, hor izeten zuan: azkenengo bere basetik urtetzen zebanak eukitzen juan preferentzia. Orduan, azkenengo urtetzen zebanak aurretikan doianai ikutu ta haura kalera bialdu leikian. Ta, orduan, hori izeten zuan, gero bat kalera bialtzen zanien, geratzen zuan bestekaldeko bandan, kontrarixuen bandan, hamen tirada bat eitten.
- Preso.
- Preso geratzen zuan, bai. Gero, presuak sumatzen juten zittuan [...]. Gero, hamenguen zera, [...], izaten zuan preso harek libratzia, harek hola illaran jarri ta harek libratzia. Ta gero, bestekaldian urten bihar... Klaro, hamenguak urtetzen zebanian, ba, beste aldekuak "da!" urten, ta haura...
- [...]

- Haura be preso harrapau edo...
- Ta gero, pasatzen zuan, ba, hamen sei edo zortzi lagun alde bakoitzian, ba, hau illaraau luzetu eitten zuan. Ta gero, horrek egoten zittuan... Betik batzuk korrikalari onak izeten zittuan ta beste batzuk, hola, txar samarrak. Ta hamen, jeneralmente, sarrittan, hau illariau luzetzen zanian, ipintzen zuan bat hona urtenda, hori ez libratzeko, defenditzeko. Haren finalidadia izeten zuan deskuiduan hamenguak urtetzen zebanian, horko onai emoten ez baotsan denporaik haura harrapatzeko, hor zeuana sakrifikau eitten zuan. Nahiz harek baekixan bestia baiño lehenao urtenda zeuala, [beori...] honek ez libratzearren. Hori zer inportantia izeten zuan.
- Baiña bera karzelara.
- Hori eitten juek... Bai, haura bestekaldeko karzelara juten zuan, baiña hortarako egoten zittuan, ba, hola, korrikalari bizkor samarrak zianak ya hor [gizonori gelditzen zebenak]. Ta ya onak, ba, harek intentatzen eben beti, ba, hemenguak urtetezen zebanian, hortik urten, ta haura hona allegau orduko bestiak haren kontra urtetzia.
- Ba, hamen asko eitten giñuan hori, ez?
- Bai. [...]
- Hori deporterik gehixen [eitten giñuana]...
- Asko, asko.
- Ta ze zan...? Oin antzerakon bat eitten da.
- Bai, bai, bai, antzerakua bai.
- "Pañuelitos" hori, bai...
- Bai, baiña beste bat hola illaran ipintzera ta libratzera ta holako antzerakon bat be eitten da. Orduan, ze zan hori? Bi ekipotan. Lehenengo erten bihar zan bat erdira edo...?
- Ez, ez, ez. Bat atakera faten zan, edo engaiñatzera.
- Probokatzera.
- Probokatzera, bai.
- Lehenengo izeten zan puskat, hola, batek urten hamendik eta "rra!" bueltia ein ta puskat hola probokatzen ta bestiak... Hortara, hortara hasten zan. Ta gero, ikusten bazeban han momentu bat distraiduta zerela edo zera, ba, "ta!" beste aldera sartzia. Haura izeten zan riesgo haundixa, zeatik alde batekua beste aldian sartzen baldin bazan, harek zeukan orduan prioridadia, ba, hamendik batek urtetzen bazeban, atzekaldetik urten ta haura...
- [...] dozu.
- Hori oso zailla zan, e!
- Zailla izeten zan barrura sartzia. [Hala be], danak ekipo konpletua zerenian oso zailla izeten zan hori. Ta biher zan oso bizkorra bat eta [...].
- Eske, ez zan heltzia, ikutu ezkero fuera, e!
- Ikutu ezkero ya kanpora...
- Bai, bai, ikutu ezkero...
- Ikutu ta ya fuera.

29. Maristetan egiten zituzten jolasak

- **Erref**: ANT-018/058
- **Iraupena**: 0:02:30. **Hasi**: 00:32:35. **Bukatu**: 00:35:05
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Damak. Maristetan egiten zituzten jolasak.

Transkripzioa
- Dametan. Ez jakixat oin ibiltzen dian. Zuek igual ibiliko ziñaten. E? Hortaiko kuadrau batekin, bederatzi punto-edo. Bueltan zerak.
- Damaka.
- Damaka, bai.
- Orduak pasatzen zian [...]...
- Hiru hilleran ipintzera.
- Hori da.
- Bai, hiru hillaran...
- [...] ajedrezik eta ez giñuan [...] ikesi. Orduan baten batzuk jakin bazekixela-edo zeoze entzuten giñuan, baiña guk geuk... Damatan bai.
- Ikusi be ez igual zuek ajedreza. Orduan...
- Ez, ba! Ez jeuan materialik eta.
-... maristan batek ez juan intentau ajedreza erakustia?
- Maristak [...]...
- Hori gero, herriko eskolan, baiña. Hori herriko eskolan [ein juan]. Bai, bai, bai, bai.
- Bai, gero, gero [ibili zittuan].
- Bai, bastante onak.
- Hori, zerak eta... ya gure semiek-eta zebiltzela zan hori. [Abade] txiki bat, eskola, lehengo eskola berrixek eitterakuen, hor, [... eskolak-eta ein zittuen], ba, haura...
- Don Esteban?
- E?
- Don Esteban?
- Baleike. Harek-eta uste dot...
- Neri harek erakutsi zostan, behintzat.
- A! Zu be harekin ibili ziñan?
- Bai.
- Bai, bai. Batek zer haundixa euki zeban.
- Harek orduaintxe...
- Lehelengo maristetan ta gero eskola berrittan emon [...], orduan.
- Baiña gure denporan, gu damaka-edo zeatik ibiltzen giñuztan? Ba, bueno, harrixak hiru zerakin... Zela dok hau? Teilla kolorekuak hiru ta beste hiru harri normalak, arrastuak ein lurrian...
- "Ra-ra-ra-ra" [ein], ta beinga! [eitteko] moduan.
- Hemen, maristetan, bastante joku egoten zuan, e! Osea...
- Baiña zerik, ajedrezik ez zuan egoten. Ta, seguramente, ba, ez zittuan allegauko. Klaro, pasatzen dana da, gaur bai, gaur plastikua ta horrek, baiña orduan egurrezkuak edo izen biharko zian, ta kosta eingo zian horrek!
- [...] dado batekin.
- A! Bai. Hola, jolas eitteko zera. Bai.
- Holakuak bastante...
- Baiña hona ez zittuan aillegauko, zer hontara. Esan nahi dot, allegau, ba, diruz. Orduan kostau eingo zuan ekipo hori, e! Kostau eingo zuan. Zerana, ajedrezeko zerak eukitzia.
- [Figura haundixak zittuan ta]. Figura...
- Eskola baten ipintze ezkero, ba, bat bakarrik be gutxi izengo da...
- [...]

30. Haurtzaroa gerra garaian

- **Erref**: ANT-018/059
- **Iraupena**: 0:06:40. **Hasi**: 00:35:05. **Bukatu**: 00:41:45
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Umetako jolasak gerra sasoian. Pelayotan. Desfileak egiten ziren hiri handiak hartzen zituzten bakoitzean. Maristak, Francoren aldekoak. Apirilaren 1ean, kanta aberkoiak abesten zituzten. Gerra osteko egoera. Umeak formatuta joan behar bezperetara, meza nagusira...

Transkripzioa
- Gero "pelaiotan"-ta, desfiletan-ta hortara ibilitta gare gu gerratian.
- Pelaiotan?
- Klaro, honek pelaiuak zer dian be ez jakixek!
- Ez.
- Honek ez jakik zer dan. Formación Nacional Sindicalista edo izaten zuan?
- [...]
- Ez orduan bakarrik, e? Hori zan gerra-denporan, gerria akabau arte. Gero han ya... "Pelaiua" zan hamen gerran ibili zian, hamen nortian [...] Espaiña danian egongo zian reketiak esaten jakona. Ta horrek zian "los embriones de requetés" edo... Umiak. Umiak gero rekete eingo zianak.
- Gazterixia edo "juventud de requetés" edo...
- Bai. Baiña rama horrenak, e! Zeatik harek jantzixa be, haren iguala erabiltzen zeben: kaki jantzixa, txapel gorrixa ta beste... korreak edo zera haren igual-iguala. Ta horrek zian gero, ba, herriko edadian sartzen zien ume danak, ba, Antiguan-ta ein zerak, ensaiuak, eta...
- Egurrezko eskupetak.
- ...Bai, egurrezko fusillakin. Fusilla, fusillan modukua.
- Eta gero desfilia eitten ziñuen?
- Hori zan gerra... Bai. Ta desfilia [izeten] zan --bueno, hemen, behintzat; gero, azkenaldera, gehixao--, hamen ziudade haundixak hartzen zianian, mezia-ta egoten zan, ta gero mezetara juaten zan formauta, desfilian, horrek "pelaiuak" esaten jakon horrek. Ta gero, erten ta buelta bat eitten zan kalerik kale. Hori zan, horrek gerriak iraun zeban denporan zertu zan.
- Ta hamen kornetak [egon] zittuan, baiña!
- Bai, bai, bai. Kornetak eta tanborrak! Lau korneta eta lau tanbor.
- Gero herri haundin bat hartzen zebenian zaragixa ez zan egoten?
- Zaragixa. Zeran ostian, desfilian ostian, zaragixa aiuntamentuan.
- Zaragixa?
- Zaragi ardaua! Zaragi ardaua! Gero ardaua etara handik basotara ta haura hustu arte...
- Haura hustu arte?
- Baiña, gero, guk honek holako... Enrike ondo akordauko haiz. Maistruak zera, hor... gehixenak [bazian] kastillanuak edo. Ta horrek zian, ba, horrek Francon aldeko amorratuak zian danak. Ez dakit nik nundik zeuken hori, baiña... Ta sekulako zerak. Ez [zate] akordatzen? Kantuak eta honek...
- A! Maristak?
- Bai. Gero ipini zuan...
- "Cara al sol" eta...

- Ez, ez, "Cara al sol" baiño gehixao. Gero honek [puskat]...
- [...]
- Horrek ipini zeben, abrilan lehelengo eguna zan "el día de la victoria". Orduan akabau zan gerria, ta zelebratzen zan "como día de la victoria". Ta, gero, nik ez dakit, ba, zeatik ipini zotsen "día de la canción" egun horri. Orduan, umiak --honek, lehen esan doten maistro honek, behintzat--, umiak-eta preparatzen zittuen kantu patriotiko edo zerekin. Ta gu, behintzat, akordatzen naiz pare bat urtian kalian ibili giñala. Mezetara juan formauta, zerian mezia entzun...
- "Primero de abril".
- "Primero de abril", horixe, ba. Gero "día de la canción" ipini jakon izena. Gero aiuntamentu aurrian han kantu batzuk ein, ta gero atzera berriz kantuan desfilauaz, ba, holan etortzen giñan hona, eta hemen, hemen nola aktuau giñuan be akordatzen naiz ni! Hemen "marista txikixa" dana. "Marista txikixa" esaten jakon maristatarako formatzen zebitzen hemen bizi zien ume horrek. Horrek hamabittik hamalau bat urtera edo. Hau dana horrekin beteta. Ta guk hor ikesittako kantu horrek nola kantau giñutzen hor.
- Pentsau, patixuan desfilatzen [giñuan], e!
- Desfilau [...]. Bai, bai.
- Handik etorritta...
- Handikaldera etorritta, handikaldera patixora etorritta.
- Lehelengo aldiz [regaliza] orduaintxe [aprobau] giñuan. Gero [danei regaliza].
- Bai, [gero premixua] ta gustora.
- Gustora zuek, onbre...!
- Formauta elizara be [juaten giñan] gu, e!
- E?
- Formauta elizara be ta bezperetara be.
- Bezperetara, bai, bai, bai.
- Konfesatzera be bai.
- Epoka haretan.
- Gerra-denpora... Gerriak iraun zeben bittartian behintzet...
- Bai, gu gerra-denporan... Bueno, gerra-denporan ez zan egon. Gerra-ostekuak giñan gu, eta horrek esan dabena: goizian mezetara, hamarretako mezetara --meza nausixa esaten jakon-- hemendik formauta juan. Atzera formau ta hona etorri. Eta epoka bat bezperetara be bai. Atsaldien bezperak egoten zien, ordubeteko elizkizun bat edo. Bezperak kantau ta gero erresarixua. Hamendik harutz formauta. Ta gero haura ya atsaldian oso gutxi... Atsaldian, handik gero libre lagatzen juen, ez? Oin, lehelengotan, formauta atzera etorriko giñuztan bezperetatik, baiña, bestela, atsaldian...
- [Formauta etorri?]
- Ez jakixat. Ez juat uste...
- [...] zuan. [Jun bai mezetara...] biher izeten zuan [...]. Gero, [...] etorri ta notak-eta egoten zittuan.
- Hori! Bai, bai, bai. Notak partitzia; astero notia. [...] ze resultau euki ziñuan aste haretan. Erun biher ziñuan etxera, ta gurasuak, han ipintzen zeban, alde batetik profesorian firmia, ta gero beste aldien gurasuen firmia.
- Astero-astero hori, e?
- Astero-astero, bai. Horrek esan dabena: handik formauta etorri, nota horrek hartu eta etxera. Astero-astero.
- Beittu zelako zera eukitzen giñuan, oin, joe, esamiñak ein bihar dia, bestia juniuan ta zera ta... Orduan eukitzen giñuan eskolan bakutxak bere kontrarixua konparatzeko harekin.

- [Emulua].
- [Emulua] esaten gontsan.
- Notetan etortzen zan gero, etxera bialtzen zanian, "vencido" o "vendedor", emuluakin konparaziñua eindda. Bestiak, aber, bere horrek, konparatzeko ipinittako harek berorri irabazi dotsan ala berorrek hari irabazi dotsan.
- Haura nola izeten zuan? Bere maillan zebillenari ala zelan?
- A! Bere maillan [...]...
- [...]
- Bai, bai, bai.
- Alkarri galderak.
- Gero batallak.
- Horrek batallak...
- Holaxe, ointxe bezela, genden bezela, ta honen kontrarixua ni, konparaziño batera. Ba, nik eitten banotsan honi galdera bat, horrek erantzun ein bihar zostan. Eta bestekaldera berdin horrek be. Horrek be iguala.
- Erantzuten ez bazeban, kalera. Kalera esaten jako, ba, bere jarlekura. Honek, ba, jartzen zan erdixe alderdi baten ta beste erdixe beste aldian. Eskolan alde batetik bestera. Ta "da!" hari bihetzakin edo izena edo esaten zan ta, benga, galderia edo honek be bai, multiplikaziñuak eta.
- Kontuak eta...
- Bai, ta zerak eta, berbuak! Berbuak? Jo, orduan guk berbuak...
- Bai, majo ikasiko ziñuzten, bai!
- Eske, fallatzen baziñuan kalera [...].
- Ya, ya, horreatik! Eskola erdixan hola...
- Akordatzen zian berbo danak eta eren zer danetan.
- Ta hori, hau esaten gabizenau, gure denporan, lehen esan doun urtian azkenengo jaialdi horretan, gure parian ez zan tokau. Gu baiño zaharrauak, gure anaiak-eta, han, herri guztian aurrian ipintzen zittuen: batzuk alde baten ta bestiak bestian. Han faten zien "taka-taka-taka". Ta herri guztia begira.
- Biheko ikesi bai, biheko ikesi! Bestela...
- Ikesi?
- Han nerbixoik eta ez zeban balioko. "Ez naiz akordatzen" ta...
- Ez, han ohittuta [hara]. Bueno, harek... bai, inponiduko zotsan publikuak. Ez dakit hori, baiña hori eitten ohittuta bai, zeatik geuk be asko eitten giñuan ta.

31. Lagunarteko jolasak

- **Erref**: ANT-018/063
- **Iraupena**: 0:02:50. **Hasi**: 00:43:50. **Bukatu**: 00:46:40
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Natura » Meteorologia

Laburpena:
Umetako jolasak. Flotaka. Flotarekin egiten zen jolasa. Tiragoma eta onda.

Transkripzioa
- Gero, flotia esan dozunian, flotakin... Hori ez dakit iñok esplikauko zeban, flota. Beste juego bat, ba, juegua, a fin de cuentas. Hor dao, erreka

ertzetan egoten da landara bat. Ta hemen, jeneralian --bueno, jeneralian, lagatzen bajako--, hazi eitten da. Baiña eukitzen dau hiru bat zentimetro inguruko diametrua, eta da egurra barruan muna daukana. Zulua barruan...
- Intxusia edo?
- Intxusia, bai.
- Ta muna hori, ba, kendu eitten jako. Oso errez kentzen jakon. Eta geratzen zan, ba, hamar bat milimetro inguruko diametroko zuluakin. Ta gero eitten zan egur bat, hamar bat milimetro inguru edo mehetxuaua, han, behintzat, aurrera ta atzera ibiltzen zana. Ta gero horri ipintzen jakon esku-lekua. Osea, ba, beste hiru bat zentimetro inguruko diametrokua. Orduan, zulatuta zeunkan flota esaten jakon intxusia zer horri ipintzen jakon ahuakin mastikauta zer bat, kartoia edo papela edo zera.
- Kerrua [...]...
- Kerrua [be bai].
- Haura ipini. Gero hartzen zan estomaguan kontra, hamen, erdi-erdixan, eta tira eitten jakon. Eta zenbat eta presiño tiran haundixauan [zauen], orduan ta tirua urriñao faten zan. Flotaka ibiltzia esaten gontsan guk.
- Ta gero beste bat ointxe akordau [...].
- Orduan bazittuan eskillarasuak botatakuak eta be bazittuan orduan.
- Harekin?
- [...] lehen esan dozun haura?
- Tiragomia.
- Tiragomia.
- Bai, bai.
- Bai, hori bai. Lehen aittatu [...].
- Tiragomia ta ondia.
- Tiragomia ta ondia.
- Ta horrekin ze eitten zan botatzera edo ze...?
- Bai, bai.
- Konpetiziñuak edo zeoze jote...
- Gerrak be bai [San Antoniokuen] kontra ta... Ez [haiz] akordatzen?
- Bai, bai.
- Benetan, e! Holakotxe harrixak alkarri botatzen.
- Hor illunpera ta juan, ta han ya zitauta konbatia han izengo zala ta sekulako... Ta, gero, el colmo haura izen zan, haura zertu ta gero maristan batzuk ez dakit nik Bergaratik Antzuolara zetozen, ta harek ikusi. Ta harek ikusi giñuzenok, behintzat, parian tokau giñanok, hartu ta hona. Ta hemen atsalde guztia...
- Kastigauta. Kastigauta.
- [...] haura inportantiena izen zan [...], detaille inportantiena.
- Haura [...]...
- Orduan bi egoten zittuan. [...]. A! kastigua gehixao?
- Bai, batekin igual ez zuan akabauko haura.
- Baiña garbedaderik ez zuan egongo, eztok?
- Bai! Tokau ez!
- Ke ba!
- Tokau ez.
- Tokau zeikian, eztok? Tokau zeikian.
- Bai, ni akordatzen nok handik hona [eliza...] ta...
- [...] eliza ostian [... illaran... zulua...]...
- Ez. Hor kontuan euki bihar dok, guk, ba, gerra-denporako zera... Gerra... Ordukotxiak giñuztan ta [...]...
- Orduan bergararren kontra oso [...]...

32. Eskolan greba egin zutenekoa

- **Erref**: ANT-019/001
- **Iraupena**: 0:02:00. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:02:00
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Eskolan greba bat egin zuten; pilotalekura joan ziren baina azkenean denak itzuli ziren eskolara.

33. Umetako jolasak

- **Erref**: ANT-019/002
- **Iraupena**: 0:01:50. **Hasi**: 00:02:00. **Bukatu**: 00:03:50
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Umetako jolasak. Pospolo kaxekin jolasten zuten. Tokera zelan jolasten zen.

34. Barkileroa herrian

- **Erref**: ANT-019/005
- **Iraupena**: 0:01:35. **Hasi**: 00:06:30. **Bukatu**: 00:08:05
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak

Laburpena:
Barkileroa, San Isidro eta Piedadetan joaten zen herrira. Barkiloak eta piruliak saltzen zituen. Ruleta. Mendi erromerietara ere joaten zen.

35. Erdara ikastearen garrantzia; eskolako zigorrak

- **Erref**: ANT-019/007
- **Iraupena**: 0:03:30. **Hasi**: 00:09:05. **Bukatu**: 00:12:35
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Garai batean erdara ikastearen garrantzia. Eskolan zigorrak euskaraz hitz egiten zuenari: eraztuna. Eskolatik irtendakoan, guztiak euskaraz.

36. Euskaraz hitz egitea debekatuta

- **Erref**: ANT-019/009
- **Iraupena**: 0:00:55. **Hasi**: 00:13:45. **Bukatu**: 00:14:40
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak

Laburpena:
Euskararen eta erdararen erabileraren inguruko kontuak. Euskaraz hitz egiteko debekuaren harira hainbat aipamen. Dotrina euskaraz ikasi zuten.

37. Euskara eta erdararen erabilera

- **Erref**: ANT-019/010
- **Iraupena**: 0:01:30. **Hasi**: 00:14:40. **Bukatu**: 00:16:10
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak

Laburpena:
Dotrina eta jaunartzea zein hizkuntzatan ikasi zuten. Euskararen eta erdararen erabileraren inguruko kontuak.

38. Etxea euskaraz hazi eta hezitakoak

- **Erref**: ANT-019/011
- **Iraupena**: 0:02:05. **Hasi**: 00:16:10. **Bukatu**: 00:18:15
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua
- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:
Ikasketak erdaraz egin arren, etxean euskaraz hezitakoak dira. Elizan erabiltzen zen euskara, gipuzkera zen eta beraiek umetan ulertu ezin.

39. Tokian tokiko euskara eta eliza

- **Erref**: ANT-019/012
- **Iraupena**: 0:02:05. **Hasi**: 00:18:15. **Bukatu**: 00:20:20
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:
Elizan egiten zen euskara. Tokian tokiko euskararen erabilera elizan. Euskalkiak eta elkar ulertzeko ezintasuna.

40. Euskarazko kantak eskolan

- **Erref**: ANT-019/013
- **Iraupena**: 0:00:45. **Hasi**: 00:20:20. **Bukatu**: 00:21:05
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Kantei buruzko azalpenak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Lehenengo euskarazko kantak Hermano Carlosek erakutsi zizkien eskolan. Ordura arte ikasitakoak, kutsu "patriótico" nabarmena zuten.

41. "Bat, bi, hiru, lau..." kanta

- **Erref**: ANT-019/014
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:21:05. **Bukatu**: 00:22:15
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:
"Bat, bi, hiru, lau..." kanta.

42. "Saltzen, saltzen..." kanta

- **Erref**: ANT-019/016
- **Iraupena**: 0:01:55. **Hasi**: 00:23:05. **Bukatu**: 00:25:00
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:
"Saltzen, saltzen..." kanta.

43. Bertsopaperak

- **Erref**: ANT-019/017
- **Iraupena**: 0:00:25. **Hasi**: 00:25:00. **Bukatu**: 00:25:25
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Kantei buruzko azalpenak
- Aisia » Kultura » Bertsolaritza
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
"Saltzen, saltzen..." kanta eta horrelako beste batzuk, Mendaro Txirristakak gerraostean saltzen zituen bertsopaperetatik ikasita.

44. Erdara eta euskara nahasten dituen kanta ezaguna

- **Erref**: ANT-019/019
- **Iraupena**: 0:01:15. **Hasi**: 00:25:50. **Bukatu**: 00:27:05
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Erdara eta euskara nahasten dituen kanta ezaguna.

45. Mutikotan ikasitako kanta

- **Erref**: ANT-019/020
- **Iraupena**: 0:00:30. **Hasi**: 00:27:05. **Bukatu**: 00:27:35
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Euskara eta erdara erabiliaz egindako kanta. Mutikotan ikasitakoa, 1948 inguruan, sasoi hartako pertsonaia ezagunen aipamenak egiten dira bertan.

46. Kanta ezagun baten zatitxo bat

- **Erref**: ANT-019/021
- **Iraupena**: 0:00:20. **Hasi**: 00:27:35. **Bukatu**: 00:27:55
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:
Kanta ezagun baten beste pasarte batzuk.

47. "Irungo alkatia, señor pitxi-pitxi" kanta

- **Erref**: ANT-019/022
- **Iraupena**: 0:00:35. **Hasi**: 00:27:55. **Bukatu**: 00:28:30
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:
"Irungo alkatia, señor pitxi-pitxi" kanta.

48. "Zer uste zenduen zala enamoratzia..." kanta

- **Erref**: ANT-019/023
- **Iraupena**: 0:02:25. **Hasi**: 00:28:30. **Bukatu**: 00:30:55
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:
"Zer uste zenduen zala enamoratzia..." kanta.

49. Antzuolan ezaguna zen kanta

- **Erref**: ANT-019/025
- **Iraupena**: 0:00:50. **Hasi**: 00:31:20. **Bukatu**: 00:32:10
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:
Antzuolan oso ezaguna den kanta: "Ai Maritxu...". Erdara eta euskara nahasten ditu.

50. Antzuolan abesten zen kanta ezagunaren inguruko azalpenak

- **Erref**: ANT-019/026
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 00:32:10. **Bukatu**: 00:33:15
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Kantei buruzko azalpenak

Laburpena:
Antzuolan oso ezaguna den kanta ("Ai Maritxu..."); nork asmatu zuen.

51. Musika-zaletasuna

- **Erref**: ANT-019/027
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:33:15. **Bukatu**: 00:34:25
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Kantei buruzko azalpenak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:
Lagun-artean oso erraz ikasten zituzten abestiak.

52. Neska eta mutilen arteko kontuak gerra ostean

- **Erref**: ANT-019/029
- **Iraupena**: 0:00:20. **Hasi**: 00:37:40. **Bukatu**: 00:38:00
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Kantei buruzko azalpenak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren jarrera

Laburpena:
"Hay que ver, hay que ver..." beraien sasoian garrantzi handiko kanta izan zen. Gerra ostean neskez ezkutuan hitz egin behar izaten zuten mutilek.

53. Musika-zaletasuna

- **Erref**: ANT-019/031
- **Iraupena**: 0:00:50. **Hasi**: 00:39:10. **Bukatu**: 00:40:00
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:
San Isidro egunean kantuan egiteagatik maristetan zigorra.

54. Musika-zaletasuna

- **Erref**: ANT-019/032
- **Iraupena**: 0:00:45. **Hasi**: 00:40:00. **Bukatu**: 00:40:45
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:
Kantuan irakasteko ume-batzen.

55. Antzuolako neskei zuzendutako gaztelaniazko kanta

- **Erref**: ANT-019/033
- **Iraupena**: 0:01:20. **Hasi**: 00:40:45. **Bukatu**: 00:42:05
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

Laburpena:
"Con pinturas en la cara...". Antzuolako neskei zuzendutako kanta.

56. Mutilei zuzendutako kanta

- **Erref**: ANT-019/034
- **Iraupena**: 0:00:30. **Hasi**: 00:42:05. **Bukatu**: 00:42:35
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Garizuma eta Errauts Eguna
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

Laburpena:
Nesken erantzuna ere bazen, "Con pinturas en la cara..." Antzuolako neskei zuzenduta kantari erantzuteko, doinu berberarekin egindakoa.

57. Taberna giroa

- **Erref**: ANT-019/036
- **Iraupena**: 0:02:50. **Hasi**: 00:44:10. **Bukatu**: 00:47:00
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:
Lagunartean erosten zituzten kanten partiturak. Koruan ibilitakoak zirenez, erraz ikasten zituzten. Tabernatan asko kantatzen zen. Arratsalde guztia kantatzen ematen zuten sarritan. Giro zoragarria tabernatan.

58. Taberna giroa

- **Erref**: ANT-019/037
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 00:47:00. **Bukatu**: 00:48:05
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa
- Aisia » Kultura » Musika
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:
Taberna-giroa zelakoa zen. Txistularien pasakaleak diru-eskean.

59. San Nikolas egunean eskean egiteko kanta

- **Erref**: ANT-019/039
- **Iraupena**: 0:00:35. **Hasi**: 00:51:15. **Bukatu**: 00:51:50
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:
"San Nicolás...", eskean egiteko kanta.

60. Erdararen ezagutza urriagatik gertatutako anekdota

- **Erref**: ANT-019/040
- **Iraupena**: 0:00:35. **Hasi**: 00:51:50. **Bukatu**: 00:52:25
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Erdararen ezagutza nahiko urria. Zer abesten zuten ere ez zuten jakiten.

61. Ume-kanten inguruko azalpenak

- **Erref**: ANT-019/043
- **Iraupena**: 0:00:50. **Hasi**: 00:57:30. **Bukatu**: 00:58:20
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Kantei buruzko azalpenak

Laburpena:
Ume-kantak: "Arre, arre, mandako.."; "Edurra dator menditik"; "Txalo pin txalo"; "Din, don Zeledon"; "Sasiolako erreketan zazpi gizon dantzan..."

62. Sokasaltoan egiteko gaztelaniazko kanta

- **Erref**: ANT-019/044
- **Iraupena**: 0:00:50. **Hasi**: 00:58:20. **Bukatu**: 00:59:10
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Ume kantak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Sokasaltoan egiteko neskek abesten zuten kanta: "Era una noche muy temorosa..."..

63. Jolas egiteko kantak

- **Erref**: ANT-019/047
- **Iraupena**: 0:00:20. **Hasi**: 01:00:35. **Bukatu**: 01:00:55
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak

Laburpena:
Jolas-kanta asko erdaraz; irakasleek besterik ez zekiten eta egon ere ez zegoen besterik.

64. Umetako jolasak

- **Erref**: ANT-019/048
- **Iraupena**: 0:00:25. **Hasi**: 01:00:55. **Bukatu**: 01:01:20
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Umetako jolasak. Tortoloska.

65. "Bat, Mattin parrat..."

- **Erref**: ANT-019/049
- **Iraupena**: 0:00:55. **Hasi**: 01:01:20. **Bukatu**: 01:02:15
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Ume kantak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
"Bat, Mattin parrat...." zenbakiekin umeei esaten zitzaizkien esaerak.

66. "Zubiri, zubiri" umetako kantu-jolasa

- **Erref**: ANT-019/050
- **Iraupena**: 0:00:25. **Hasi**: 01:02:15. **Bukatu**: 01:02:40
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Ume kantak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
"Zubiri, zubiri..." umetako kanta ezaguna.

67. Emakumeak karta-jokoan

- **Erref**: ANT-019/053
- **Iraupena**: 0:02:30. **Hasi**: 01:03:30. **Bukatu**: 01:06:00
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Jokoak

Laburpena:
Andreek elizpean trukean (kartetan) nola egiten zuten.

68. Umetako kanta

- **Erref**: ANT-021/001
- **Iraupena**: 0:00:30. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:00:30
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Ume kantak

Laburpena:
"Kaka zuretako, kaka neretako...".

Transkripzioa
Kaka zuretako eta kaka neretako
Gauza biharra da ta mundu guztirako
Abetas jende hoiek ezin dute egin
Egitten dutena ere gutxi eta ziriñ
Jango baldin balute baba eta artoa
Egingo lukete bai mokordo bapua

69. "...Peio Bizente, Bizente Peio..." kanta ezaguna I

- **Erref**: ANT-021/002
- **Iraupena**: 0:00:30. **Hasi**: 00:00:30. **Bukatu**: 00:01:00
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:
"...Peio Bizente, Bizente Peio....". (hurrengo pasartean jarraitzen du)

Transkripzioa
(...) haundia izan arren
deitu zioten
jaio zanari Eibarren
Pello Bizente
Bizente Pello,
Mozkorra harrapatzen dok
eran ezkero.
Joakin Ipurdi dala
onena pintore
ikasi dualako
lanian dotore.

70. "...Peio Bizente, Bizente Peio..." kanta ezaguna II

- **Erref**: ANT-021/003
- **Iraupena**: 0:00:55. **Hasi**: 00:01:00. **Bukatu**: 00:01:55
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:
"...Peio Bizente, Bizente Peio....". (aurreko pasartean hasten da)

Transkripzioa
Una chica en el baile
Que tanto me apretó
El chisme de la bragueta
sin querer me salió
Pello Bizente
Bizente Pello,
Demasa harrapatzen dok
eran ezkero.

El chico Danborena
Dutela kapitan
Ez dutela bildurrik
Edozein tokitan.
Pello Bizente
Bizente Pello,
mozkorra harrapatzen dok
eran ezkero.

Irundarrak nagusi
Dira fubolian
Españia guztiko
Hirugarren aldian.
Pello Bizente
Bizente Pello,
Demasa harrapatzen dok
eran ezkero.

Antes eran carlistas
Más de ochenta mil
Ahora caben todos
Debajo de un barril.
Pello Bizente...

71. Antzinako kanta

- **Erref**: ANT-021/004
- **Iraupena**: 0:00:25. **Hasi**: 00:01:55. **Bukatu**: 00:02:20
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:
"Argitasun eguzkia basotik urten da....".

Transkripzioa
Argitasun eguzkia
Basotik urten da
Bere argia edonun
Arin zabaltzen da

Itxartu euzkotarrak
Aupa euskaldun guztiak
Gora gora
Antxineko legiak.

72. Antzinako kanta

- **Erref**: ANT-021/005
- **Iraupena**: 0:00:35. **Hasi**: 00:02:20. **Bukatu**: 00:02:55
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:
"Euzkotarrak, laister dator eguna...".

Transkripzioa
Euzkotarrak
Laister dator eguna,
Laister dator eguna
Sortaldetik agiri da
Argi goxo biguna,
Bere aurretik bildurtuta
Badijua iluna,
Badijua illuna.

73. Umetako jolasak

- **Erref**: ANT-021/006
- **Iraupena**: 0:00:40. **Hasi**: 00:02:55. **Bukatu**: 00:03:35
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Umetako jolasak. "Toka-torreka" nola egiten zuten.

Transkripzioa
-Tokatorreka izeten zan, gu han mendiko eskolan ibili giñanian, hor jarri kortia eta han bestekaldian, eta kuadrillia laukuak edo bostekuak jartzen giñan, eta erdira erteten zan bat, eta beste harek hari ikutu edo eitten zotsan, eta gero bere aldera eukitzen zeban haura behin ikutu ezkero.
-Ez zeuan erdixan arraerik edo?
-Ez, distanziaik ez euan, baina handik kortatik erten erdira eta bestiak handik ertetzen zabillela.., bizkor samarra bazan ba juan eta harrapau eitten zeban. Eta handik bestia kendu artian.
-Hola ekipo batetik bestera, kendu artian?
-Bai. Nik hagiñak eta apurtu nittuan.

74. Umetako jolasak

- **Erref**: ANT-021/007
- **Iraupena**: 0:00:15. **Hasi**: 00:03:35. **Bukatu**: 00:03:50
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Umetako jolasak: Txorro, morro. Tortolosak.

Transkripzioa
-Salto egin gaiñera eta, "txorro, morro, piko, kallo, kes". Hori jakingozu...
-Bai, hori neu be ibilitta nao.
-Tortolosakin ibilitta egongo za orduan?
-Bai, bai.

75. Errezitatutako kanta

- **Erref**: ANT-021/008
- **Iraupena**: 0:00:10. **Hasi**: 00:03:50. **Bukatu**: 00:04:00
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Ume kantak

Laburpena:
"...Matute, cayó de un monte..." errezitatutako kanta.

Transkripzioa
"[Conde] Maute, cayó de un monte, tres [arrobas] y más, a mangar y no pagar. Unos sin reir, otros sin hablar, otro mirando al cielo porque manda mi abuelo, otro mirando a la tierra porque manda mi abuela."

76. Errezitatutako kanta

- **Erref**: ANT-021/009
- **Iraupena**: 0:00:15. **Hasi**: 00:04:00. **Bukatu**: 00:04:15
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Ume kantak

Laburpena:
"Txikitan, txikitan, ahuntzak arbitan..." errezitatutako kanta.

Transkripzioa
Txikitan, txikitan
Ahuntzak arbittan.
Txikitan, txikitan
Ahuntzak garittan.
Qué hases ahí?
Prakak nasai.

Qué hases tu?
Prakak estu.

77. Antzinako kanta errezitatua

- **Erref**: ANT-021/010
- **Iraupena**: 0:00:20. **Hasi**: 00:04:15. **Bukatu**: 00:04:35
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Ume kantak

Laburpena:
"Arriola, marriola,..." antzinako kanta errezitatua.

Transkripzioa
Mekolin, mekolan
de la vida vida van
en el palacio de la cocina
cuando todos [hay] encima.

Arriola, marriola
Kutxa la kama
pipia torrian zer [zelin]
Kandelak kontuak erre [bikin]
Piñuakin, [zapuakin?]
Karatxo damatxo txikita piin!

78. Umetako jolasak

- **Erref**: ANT-021/011
- **Iraupena**: 0:00:55. **Hasi**: 00:04:35. **Bukatu**: 00:05:30
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Umetako jolasak: Lapiko zaharrekin...

Transkripzioa
-Erremu Egunian lapiko zaharrak? Etxeik etxe?
-Korruan jarri neskak eta mutillak. Bata bestiai bota eta aidian hartu bihar ziñuan.
-Lapikua?
(...)
-Lapiko zaharrak. Etxetara joanda eta billatzen ibiltzen giñan.
(...)
-Oiñ eztakitt bule-buleka eta ibiltzen dien.
-Ke ba!
-Bai, hori "caliente-caliente" eta "frío-frío" zan bai.

79. Antzinako kanta zaharra

- **Erref**: ANT-021/012
- **Iraupena**: 0:00:05. **Hasi**: 00:05:30. **Bukatu**: 00:05:35
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:
Antzinako kanta zaharra.

Transkripzioa
[Fixarondo, fixarondo]
[La narru] Santiando santiando
dir-dar, dos zaratas
y el hombro rompido.

80. Abesteko zaletasuna

- **Erref**: ANT-021/014
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:01:10
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:
Kanturako zaletasuna. Garaiak asko aldatu dira.

Transkripzioa
- Hau dana neretako galdu zan, honek tabernetan sartu dienian zerak, aparatuak, hortxe galdu dia.
- Berbaik be ezin leike ein tabernetan...
- Bestela Gabonetan-eta zelako kantualdixak eindda jun etxera...
- Ba nik lehen Enrikei jardun jat komentatzen. Ba guk txistulari bezela, hamen Trekutz soziedade bakarrra haura zeuan; hasi zan hori..., noiz esan juau, zinkuetaidosian, ez dok?, eskursiñuak eitten. Eta gu txistularixak eruaten zittuan harek eskursiñora animatzeko. Baiña animatzeko, ez kalian pasakallia juaz ibiltzeko bakarrik. Eta hola ibiltzen giñan, kalian pasakallia juaz, hogeta hamar bat lagun soziedadekuak atzetik ziela. Aparte, autobusian sartu eta herri batetik bestera juaten zan bittarte hortan, txistularixak animauta. Zelako..., nik goguan daukat asientuan gaiñian zelako saltuak eiñaz juaten zien. Jeneralian biribilketia izeten zan han joten zana, ezta? Ba horrek danak gaur akabau dia. Zergatik akabau zia... sartzen jaon zea, ta sekulako... Eta hori ezta nahikua. Oiñ ia bideua-ta... Horrek danak zertu (d)ittu horrek.

81. Gabonetan eskean egiteko kantak

- **Erref**: ANT-021/015
- **Iraupena**: 0:03:05. **Hasi**: 00:01:10. **Bukatu**: 00:04:15
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

Laburpena:
Gabonetan eskean egiteko kantak: "Larrosa-larroseta..."; "34 garrena, degu abenduan..."

Transkripzioa
-Eskian juteko "Larrosa-larroseta" eta honek. Eta gero beste bat esan zosten mutillak kantatzen zebena eta ez daukat dana gaiñera. Eta beste bat eskian juaten zana eta mutillak kantatzen zebena. "Hogeita laugarrena degu abenduan".
-A, bai, hori neskak kantatzen zeben.
-Mutillak be bai.
Hogeta laugarrena
degu abenduan
desio genduena
iritsi genduan
gabeko hamabiak
jo duten orduan
Jesus Salbatzaillia
Jaio da munduan.

-Estrofa hori da bakarrik?
(...)
-Ez jaukak besteik orduan?
-Eskian juteko be motxa edo...

-Oin "Larrosa-larroseta".

Gabon gabon seta
Larrosa larroseta
Jesus jaio da ta
Jo daigun krisketa

Belengo Portalian
ate zabaletan
hotzez ikaraz dago
Jesus lastoetan

Zapi txuri askotxo
Eskatzen diguzu
Nola biziko geran
Erakutsi iguzu

Aingeruak aidian
Jangoikua lurrian
Gabon gaberdiko
Euzki ederrian.

Aingeruak gera ta
zerutikan gatoz
poltsia badegu ta
diru eske gatoz.
(...)
-
-Maria donzelliak egin dabela umia-edo. Baiña hori ez juen nahi izeten umien aurrian esateik. Baiña. Hori ez dotsue esan? Ez jakuen akordauko.

82. San Nikolas kanta

- **Erref**: ANT-021/016
- **Iraupena**: 0:00:40. **Hasi**: 00:04:15. **Bukatu**: 00:04:55
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak

Laburpena:
San Nikolas kanta. Eskean irteten ziren kanta hau abestuaz.

Transkripzioa
-Ez. Hoixe pasatzen jako jentiai. Akordatzen die estrofa batzukin, baiña kantua akabatzeko... Eta San Nikolasena zela da?

San Nikolas coronado
Arsobispo muy honrado.
San Bizente, San Bizente
Tu hermano mi pariente
Si nos dais, no nos dais
Aquí no nos detengais
Los pastores han venido
ala puerta a velarle aleluya.

Angelitos somos
Del cielo bajamos
Aquí estamos (to)dos
Cantaremos dos
Una limosnita
por amor de dios.

83. Erdarazko kantak nola abesten zituzten

- **Erref**: ANT-021/017
- **Iraupena**: 0:00:35. **Hasi**: 00:04:55. **Bukatu**: 00:05:30
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Kantei buruzko azalpenak
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Erdararen ezagutza urria. Erdarazko abestiak ere beraien erara kantatzen zituzten.

Transkripzioa
-Eta lehen esan dotena, erderia zenbateraiño genkixen; gure Pako joan zan egun baten bera bakarrik horra Lizarraa aldera. Eta aillegau zan Lixitturrira, eta: "... Si nos dais, no nos dais, makillando nos tengais". Ertetzen jotsak Joxe Lizitturrik: Ze esan dok!?, Ze esan dok!?

84. Antzinako kantak

- **Erref**: ANT-021/018
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:05:30. **Bukatu**: 00:06:40
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Kantei buruzko azalpenak

Laburpena:
"Los siete mandamientos..." eta "Ardauaren bentajak...."

Transkripzioa
-Kruz Errotak-eta kantau dotsue horrek? Horrek kantau erain, ardauanak eta.
(...)
-Harena politta zera be bai: "Los siete mandamientos". Laro-laro...Ez jatzue sekula entzun horrek? Laro-laro...
-Eta "ardauaren bentajak". Horrek eskribiduta dare, ezta, baiña... Merezi dau. Oso edarki kantatzen dittue zerak. Guk entzun izen jau eta gero... Bi horrek apuntau: "Ardauaren bentajak" eta "Los siete mandamientos". Hamar dituk baiña zazpittan sartzen jittuek, eta betik neska bat sartzen juek tartian. Baiña oso polittak, e!

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-13

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com